

16. MOISE - OMUL LUI DUMNEZEU

de Rev. Nelu Terpea

a. Muntele lui Dumnezeu. În cărțile lui Moise - Exod, Leveti, Numeri, Deuteronom - avem două nume de munte: Horeb și Sinai. Când Moise este trimis să scoată pe Israel afară din Egipt, Dumnezeu i-a dat un semn (Ex.3:12): "...Iată care va fi pentru tine semnul că Eu te-am trimis: după ce vei scoate pe popor din Egipt, veți sluji lui Dumnezeu pe muntele acesta" (Horeb, cf. Ex.3:1). Domnul (Iehova) a venit în fața întregului popor pe muntele Sinai (Ex.19:11), în urma cărui fapt, Moise a zis: "Domnul, Dumnezeul nostru, a încheiat cu noi un Legământ la Horeb" (Dt.5:2). După cum se vede, compararea narațiunilor sugerează un complex muntos (Horeb) și un pisc mai important (Sinai, cf. Ex.19:20).

Dintotdeauna oamenii au avut nevoie de semne pentru a se orienta geografic. Evreii aveau patru semne: Răsăritul, Apusul, Miază-noapte și Miază-zi. Expresia folosită de Moise - "până dincolo" (în original, "până în spatele") este o expresie folosită de arabi, arameeni, babilonieni, fenicieni și cartaginezi care indică Vestul. Deci, din locul unde se afla, Moise s-a deplasat cu turma lui de oi înspre vest, până dincolo de pustia respectivă, în căutarea hranei.

b. Și rugul nu se mistuia deloc. În originalul ebraic, Ex.3:1 nu conține adverbul "odată". Felul în care este redată povestirea în original, îngăduie înțelegerea că Moise a mai trecut cu turma pe aici. Este foarte posibil ca el să mai fi văzut vreun rug arzând, fiindcă nu rugul arzând i-a atras atenția, ci faptul că focul nu s-a stins, iar rugul nu s-a mistuit "deloc". "Moise a zis: 'Am să mă întorc să văd ce este această vedenie minunată și pentru ce nu se mistuie rugul.'" Rabinii midrașici au observat scopul lui Dumnezeu: întâi, El a vrut să se facă cunoscut lui Moise - Ce și Cine este - Dumnezeu - sub Numele de Iehovah. De aici, ei au ridicat întrebarea ce scormonește curiozitatea: Care a fost mesajul lui Dumnezeu prin rugul arzând și ce a gândit Moise când a văzut cele întâmplate?

Prin tabloul prezentat, Moise a fost supus unui examen; nu "ca Dumnezeu să vadă dacă...", ci "Moise să vadă că...". Și el a reacționat: "Am să mă întorc să văd..." Pe loc, Moise a înțeles că nu este un foc oarecare, ci că este o "vedenie minunată" (în original, "arătare neobișnuită").

Unii au interpretat că rugul ar fi simbolizat pe Israel care "arde" sub jugul robiei, care, cu toate acestea, nu a reușit să-l "mistuie, deloc". Până azi, expresia "Și rugul nu s-a mistuit", este folosit ca un moto de mulți iudei când vorbesc, politic, despre Israel. "Seminarul teologic iudaic din America" folosește, în mod curent, acest moto. Se crede, că pentru Moise, acest mesaj ar fi trebuit să fie suficient de convingător pentru a accepta să meargă în ajutorul neamului său.

Pentru alții, întregul tablou, este un mesaj divin care ilustrează atotputernicia lui Dumnezeu: (1) nu este nici un loc unde El să nu fie, chiar dacă ar fi vorba de o tufă plină de spini; la acest punct, noi mai putea adăuga: (2) dacă el vrea să ocrotească pe cineva, pe omul acela (sau pe poporul acela) nici focul nu-l va mistui, (3) indiferent dacă în loc de rod, nu are decât "spini".

Ce impresionează pe unii este și răspunsul pe care l-a dat Moise. Sunt doi omeni pe care Dumnezeu i-a chemat repetându-le numele - pe Avraam (cf. Gn.22:11), pe Moise (cf. Ex.3:4) - și la amândoi le-a răspuns la fel: "Iată-mă". Acest amănunt arată un Moise bine frământat de cei 80 de ani (40 la curtea lui faraon și 40 păstor la oile socrului său în Madian); a ajuns să creadă că numai Dumnezeu mai poate face minunea răscumpărării poporului din robia egipteană. Când a înțeles că focul pe care-l vede nu este real, ci o vedenie a și reacționat: "Să văd..." Acel "Iată-mă", nu l-a gândit, dar exista în

el - el aștepta izbăvirea lui Israel în vreun fel, chiar dacă nu s-a mai gândit că el ar putea fi bun la ceva (cf. Ex.3:11).

c. Descălțarea lui Moise. De ce i-a cerut Dumnezeu lui Moise să-și descălțe sandalele, “căci locul...” pe care se află “...este sfânt”? Am văzut mai devreme, că povestirea redată în originalul ebraic permite a se înțelege că Moise a mai trecut pe acolo. De atâtea ori a fost Moise în fața lui Dumnezeu, dar nu i s-a cerut să se descălțe (de exemplu: Ex.19:3 / 20:21 / 34:4-7).

Ne amintim că ceva asemănător i s-a întâmplat și lui Iosua. Textul Ex.33:8-11 îngăduie a înțelege că Moise, la început, a mers la Cortul Întâlnirii, împreună cu Iosua, unde s-a coborât Domnul (Iehovah) și a stat de vorbă cu Moise. Nu s-a cerut descălțarea, nici lui, nici lui Iosua. Dar după trecerea Iordanului, când Domnul I s-a arătat, i-a cerut: “Scoate-ți încălțăminte din picioare, căci locul pe care stai este sfânt”.

Iată o explicație pentru cele două cazuri. Unul din obiceiurile lumii de atunci, a fost ca cel mic, din punct de vedere social/politic să se descălțe în fața superiorului pe care-l recunoaște în toate drepturile. Acesta nu este singurul caz în care Dumnezeu acceptă obiceiurile oamenilor. A găsit că e un act cu tărie simbolică în el. Așa se face că atunci când Moise a înțeles că rugul aprins de fapt este o “vedenie minunată” de la Dumnezeu, El i-a poruncit să se descălțe (cf. v.5). Moise a știut ce înseamnă a te descălța în fața cuiva, dar și el era cineva. Nu este menționat dacă s-a descălțat, dar este credibil că da. Apoi, Dumnezeu “a adăugat: Eu sunt Dumnezeul tatălui tău, Dumnezeul lui Avraam, Dumnezeul lui Isaac și Dumnezeul lui Iacov.” Când i s-a descoperit cine era Superiorul în fața cui s-a descălțat, “Moise și-a ascuns fața, căci se temea să privească pe Dumnezeu.” Moise a fost la prima întâlnire cu Domnul (Iehovah), Dumnezeul părinților lui; aceasta a fost lecția ce trebuia să o învețe bine: teama și respectul de Dumnezeu.

Lui Moise i s-a întâmplat să uite acest lucru și Dumnezeu a vrut să-i ia viața. Moise a acceptat să plece în Egipt pentru eliberarea poporului. Evident, avea dreptul să se vadă (de ce nu, și să se creadă) cineva, dar a uitat că în relația sa cu Dumnezeu, el trebuie să fie la fel: cu teamă și respect. El a plecat, dar nu și-a verificat poziția familiei față de Dumnezeu: fiul lui a fost netăiat împrejur, cât au locuit la socrul său, Ietro. Sefora, soția lui, a sărit imediat și a făcut tăierea împrejur fiului lor; și Domnul l-a lăsat în pace.

Iosua a fost în prezența lui Dumnezeu, alături de Moise, foarte posibil, pe care-l imita mereu. A venit vremea când a fost singur în fața unui popor întreg. Când Dumnezeu i s-a descoperit personal, chiar la începutul misiunii sale de cuceritor, de om al războiului, fără milă, a avut nevoie să nu uite că față de Dumnezeu trebuie să fie cu teamă și respect.

d. Un găngav în fruntea poporului. Moise a fost un găngav, toată viața. Iată afirmația lui Dumnezeu în care-l cuprinde și pe Moise: “Cine a făcut gura omului? Și cine face pe om mut sau surd, cu vedere sau orb? Oare nu Eu, Domnul?” (Ex.4:11). Deci, Iehovah (Domnul) l-a făcut găngav pe Moise de mic. Oare de ce? Fratele lui, Aaron, avea o vorbire elocventă. De ce nu l-a ales Dumnezeu pe Aaron în fruntea poporului? Poporul ar fi avut un respect deosebit pentru el.

Desigur, în judecata noastră, ne scapă anumite lucruri, pe care oricum nu le putem controla. După întâlnirea cu Domnul Isus pe Drumul Damascului și-a pierdut abilitatea de a citi, din pricina luminii care l-a orbit; în urma rugăciunilor lui insistente, Domnul i-a răspuns: “Harul Meu îți este îndeajuns”. El a rămas cu capacitatea de a lucra, alături de care a apărut o piedică în calea mândriei. Credem că același lucru s-a petrecut și cu Moise. După învățătura pe care și-a acumulat-o la curtea lui faraon, având și o vorbire limpede și după mulțimea minunilor pe care le-a făcut Dumnezeu prin el, evreii

I-ar fi zeificat cum au făcut și cu Șarpele de aramă atârnat de prăjină. Tot de aceea, Dumnezeu nu a planificat împărat peste Israel, la început - să le fie Dumnezeu Împărat.

e. Cărămidă cu paie. “Cărămizile pe care evreii le făceau, nu erau cărămizile pe care noi le cunoaștem azi, arse în foc. Cărămizile cu paie se făceau din pământ apă și paietele care aveau rolul de a ține pământul binefrământat, legat, să nu se sfărme după uscare. În partea de apus al Ardealului, acest fel de cărămidă se numea “văiug”.

Este un semn de întrebare atât din partea criticilor, cât și din partea credincioșilor. Evreii abia dacă reușeau să-și termine norma de cărămizi în fiecare zi. Ca să poate face așa ceva, logofeții egipteni le procurau paietele necesare. Când Moise cu Aaron au fost la faraon, acesta s-a supărat și a dat ordin logofeților să nu le mai procure paiete, ci ei înșiși să-și procure paietele necesare, dar să facă în fiecare zi aceeași normă de cărămizi, ca și mai înainte, când li se ofereau paietele, gata culese. Au fost critici care au negat o asemenea situație: să rămână norma la fel, timp în care condițiile de lucru să se înrăutățească intenționat.

Arheologii au descoperit în Egipt că aceste cărămizi aveau între 14.5” și 20” lungime și între 6.5” și 7” grosime. S-au găsit multe cărămizi pe care era scris numele faraonului - Thutmose III - care se crede a fi fost tatăl faraonului din timpul Exodului. Un egiptolog francez pe nume M. Chabas a descoperit un papirus cu scriere hieroglifică. La descifrarea papirusului, s-a aflat că această cruzime a fost o realitate: doisprezece oameni au fost angajați la fabricarea acestor cărămizi. Ei nu au reușit să facă numărul cerut în timpul acordat și au fost pedepsiți la o muncă mult mai mare.

(VA URMA) (Nr. 180/feb. 07)